

**Запорізька міська громадська
організація «Істина»**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ЗАКОНОДАВСТВА ТА ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ»**

26–27 жовтня 2018 р.

м. Запоріжжя

УДК 340.115(063)

А 43

- А 43 Актуальні проблеми вдосконалення законодавства та правозастосування:**
Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя, 26–27 жовтня
2018 року. – Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 2018. – 116 с.

У матеріалах представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на міжнародну науково-практичну конференцію «Актуальні проблеми вдосконалення законодавства та правозастосування», яка була організована Запорізькою міською громадською організацією «Істина» 26–27 жовтня 2018 року в м. Запоріжжі.

УДК 340.115(063)

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ІСТОРІЯ ТА ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА, ФІЛОСОФІЯ ПРАВА

THE REASONS OF EUROSCEPTICISM IN THE EUROPE UNION
AND SOME POSSIBLE SCENARIOS
FOR THE FUTURE EU FUNCTIONING

Akhmedova E. R.7

ЯК УКРАЇНА СТАЛА ПЕРВІСНИМ ЧЛЕНОМ-ЗАСНОВНИКОМ ООН

Омарова А. А.10

НАПРЯМ 2. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО

ЗАКОН ЯК ДИСКРЕЦІЙНА МЕЖА СУДУ

Анісімов О. В.13

ВВЕДЕННЯ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Дивнич Д. І.16

ПІЗНАВАЛЬНЕ ПРАВОВІДНОШЕННЯ І ПОНЯТТЯ ПРАВА
ЗНАТИ СВОЇ ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ

Корнієнко-Зєнкова Н. М.19

КОНСТИТУЦІЙНА СКАРГА

Ліпіна В. В.22

НАПРЯМ 3. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, СІМЕЙНЕ ПРАВО, ЖИТЛОВЕ ПРАВО, МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ
КОЛІЗІЙНИХ НОРМ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ

Андрощук Б. В., Савченко Б. В.24

ЩОДО ПИТАННЯ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ ПРО ВСЕЛЕННЯ

Бондар І. В.26

ФАКТИЧНІ ШЛЮБНІ ВІДНОСИНИ:
ВІД РИМСЬКОГО ПРАВА ДО СЬОГОДЕННЯ

Захарченко Д. М.29

ЕФЕКТИВНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ, СВОБОД ТА ЗАКОННИХ ІНТЕРЕСІВ
ЯК ПРЕВАЛЮЮЧЕ ЗАВДАННЯ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА

Катеринчук Б. К., Дяченко С. В.33

ПРИНЦИПИ МІЖНАРОДНИХ КОМЕРЦІЙНИХ ДОГОВОРІВ УНІДРУА

Люстіна А. М.35

ПРИНЦИПИ УНІДРУА ЯК ДЖЕРЕЛО РЕГУЛЮВАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У МІЖНАРОДНОМУ ПРИВАТНОМУ ПРАВІ Палятинська І. В.	37
СПІВВІДНОШЕННЯ ПРИНЦИПІВ ГЛАСНОСТІ ТА ВІДКРИТОСТІ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ Савченко Б. В.	40
ЗАХОДИ ЩОДО ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПОРУШЕНЬ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ Чорнобровенко Ю. В.	42
НАПРЯМ 4. ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС	
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗВЕДЕНОГО ВИКОНАВЧОГО ПРОВАДЖЕННЯ Будник Ю. А., Поповичук С. В.	46
НАПРЯМ 5. ТРУДОВЕ ПРАВО, ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
ПРОБЛЕМА КОМПЕНСАЦІЇ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ У ТРУДОВИХ ВІДНОСИНАХ Русов А. А.	50
ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ДІТЕЙ-СИРИТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ Садовська В. Ю.	54
ПОНЯТТЯ ТА ЗНАЧЕННЯ РИЗИКУ У ПРАВІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ Тимченко Л. М., Вилко Т. І.	57
НАПРЯМ 6. ЕКОЛОГІЧНЕ, ЗЕМЕЛЬНЕ, АГРАРНЕ ПРАВО	
ДО ПИТАННЯ РОЗІРВАННЯ ДОГОВОРУ ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬНОЇ ДІЛЯНКИ У ЗВ'ЯЗКУ З СИСТЕМАТИЧНОЮ НЕСПЛАТОЮ ОРЕНДНОЇ ПЛАТИ Балахно Ю. О.	60
СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗРОШУВАНИХ ТА ОСУШУВАНИХ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ Злий Я. В.	63

НАПРЯМ 7. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, ФІНАНСОВЕ, ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО	
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ОТРИМАННЯ ІНФОРМАЦІЇ В ІНТЕРНЕТ-МЕРЕЖІ Бардакова Д. О.	67
ІСТОРИЧНЕ СТАНОВЛЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА В УКРАЇНІ Врагова Г. А.	69
ПРАВОВА ПРИРОДА ТА ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОЦЕДУР В КОНТЕКСТІ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРОЦЕСУ Гатченко К. О., Мисловська О. М.	72
КОНКУРЕНТНА РОЗВІДКА ТА ЇЇ ВІДМІННІСТЬ ВІД ПРОМИСЛОВОГО ШПІОНАЖУ Грищук В. Л.	75
ПРОБЛЕМИ ВИЗНАННЯ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ ЯК ДЖЕРЕЛА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА Жерновський М. В.	76
НАПРЯМКИ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЕКСПЕРТНО-КРИМІНАЛІСТИЧНИХ УСТАНОВ МВС УКРАЇНИ Заяць Р. Я.	79
ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ВІДКРИТОСТІ І ПРОЗОРОСТІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ Лісник О. Р.	82
ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ Лопушанська К. С., Чунарьова Я. Є.	85
ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА БАНКІВ ТА БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ ВИМІР Медведчук В. А.	87
АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ Пашковський В. В.	90
ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДУ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА У СФЕРІ ЕЛЕКТРОННИХ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ Повидиш В. В.	92
МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ НОРМ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА Подхолюзіна В. О.	95

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА У СФЕРІ ІНФОРМАЦІЇ: ОСНОВНІ НАПРЯМИ Северінова О. Б.	98
ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД Соколова А. В., Крикавська І. В.	100
ПРОЦЕСУАЛЬНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ БЮДЖЕТНИМИ КОШТАМИ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ Шевнін С. М.	102
МІСЦЕ РАХУНКОВОЇ ПАЛАТИ В СИСТЕМІ ЗОВНІШНЬОГО ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ Шевчук І. О.	105
НАПРЯМ 8. КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО, КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧЕ ПРАВО, КРИМІНОЛОГІЯ	
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ОЗНАКИ ОСОБИ, ЗАСУДЖЕНОЇ ЗА ЗЛОЧИНИ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ Топчій В. В.	108
ЮРИДИЧНИЙ АНАЛІЗ СКЛАДУ ЗЛОЧИНУ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТ. 342 КК УКРАЇНИ Шутка А. Я.	110
НАПРЯМ 9. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА	
НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СПОСОБІВ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ, ВЧИНЕНИМ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ БЕЗГОТІВКОВИХ ОПЕРАЦІЙ Чемерис І. М.	112

НАПРЯМ 9. КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СПОСОБІВ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИНАМ, ВЧИНЕНИМ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ БЕЗГОТІВКОВИХ ОПЕРАЦІЙ

ЧЕМЕРИС І. М.

аспірант кафедри галузевого права

Херсонський державний університет

м. Херсон, Україна

З розвитком ринкових відносин, запровадженням євроінтеграційних процесів відбувається постійна адаптація суб'єктів господарювання до нових умов на ринку, у тому числі використання безготівкових розрахунків. Обсяги безготівкових розрахунків лише за останній рік зросли в половину [1]. Природно, що порівняно неосвоєна сфера суспільних відносин в умовах різноманітності фінансових послуг, зростання клієнтського поля, економічної неосвідченості населення, стає базисом не лише інноваційного розвитку, але й полем для нових форм злочинної діяльності. Так протягом 2017 року збитки від шахрайських операцій зросли майже на чверть у порівнянні із попереднім роком. Про загрозливі масштаби та суспільну небезпечність такого явища говорити зайве.

Це ставить перед науковою, законодавчою та правоохоронною практикою завдання негайної розробки та реалізації нових підходів до боротьби із злочинністю, що опосередкована безготівковими операціями, відшукування нових методів протидії цим злочинним проявам, вжиття ефективних заходів, що відповідають вимогам сьогодення. Чи не основною рисою, яка виокремлює використання безготівкових операцій як способу вчинення злочинів є оперативність його здійснення, натомість вичерпними інструментарієм протидії протиправній поведінці в руках слідчого є заходи забезпечення кримінального провадження, визначені розділом II Кримінального процесуального кодексу України (далі КПК України), у першу чергу мова йде про тимчасовий доступ до речей та документів, що містять банківську таємницю. Та чи відповідають вони критерію оперативності?

Зокрема, із урахуванням дотримання наявних положень кримінального процесуального законодавства О. А. Подковським робились спроби схематично окреслити орієнтовні строки розгляду клопотання про тимчасовий доступ до речей та документів та зроблено висновок, що такий розгляд, із урахуванням часу на виклик учасників, клопотання про тимчасовий доступ можливий за сім-десять днів [2, с. 62]. При цьому, подальша реалізація ухвали, включаючи час на відправку ухвали, її опрацювання банком та виданням інформації, що містить банківську таємницю, в середньому триває не менше 3 тижнів. Об'єктивно, що за такий проміжок часу, безготівкові кошти можуть змінити кілька рахунків, створюючи фактично прірву між злочинцями та слідчим.

Інформація, що містить банківську таємницю може бути розкрита також за письмовим запитом органів прокуратури та Національної поліції із дотриманням чітких вимоги щодо його форми та змісту в порядку, визначеному ст. 62 Закону України «Про банки та банківську діяльність» [3]. Відсутність у законодавстві чітких строків розгляду таких запитів та надання інформації не дозволяє ефективно їх використовувати. Та й відсутність у КПК України положень, які б давали право слідчому на отримання інформації за запитом, створюють умови фактичної колізії між нормами Кримінального процесуального кодексу та Закону України «Про банки та банківську діяльність» в частині способів розкриття банківської таємниці. Вирішення цієї колізії на користь кодифікованого законодавчого акту фактично позбавляє слідчого можливості володіти інформацією на початковому етапі розслідування.

Варто погодитись із позицією науковців які відзначають, що взаємодія органу досудового розслідування з банками є найбільш гострою проблемою в процесі розслідування злочинів у банківській сфері. Водночас запропоновані у наукових роботах форми взаємодії у вигляді: сприяння з боку банків в оперативному отриманні інформації, сприяння у виїмці документів, наданні технічної та консультативної підтримки позбавлені будь-якого процесуального підґрунтя [4, с. 67].

Така ситуація зумовлює залежність органу досудового розслідування від лояльності банківської установи, одним із основних завдань якої є забезпечення збереження банківської таємниці, тобто завдань, які за своєю суттю діаметрально протилежні завданням досудового розслідування.

Таким чином, варто констатувати той факт, що закріплена чинним Кримінальний процесуальним кодексом процедура отримання інформації у сфері банківської таємниці з огляду на невідповідність часу, який необхідно затратити для проведення безготівкової операції та часу на отримання інформації про неї, є неефективною в рамках досудового розслідування злочинів, що пов'язані із безготівковими операціями.

Чи можуть стати на допомогу досудовому розслідуванню інші види заходів забезпечення такі як арешт майна, чи слідчі дії: огляд та обшук.

З метою накладення арешту на рахунки особи слідчий зобов'язаний, згідно із приписами ст. 170 КПК України, володіти даними про реквізити рахунків, власника та про проведені транзакції, що, відповідно до положень Закону України «Про банки та банківську діяльність», відносяться до банківської таємниці. Відповідно до положень Кримінального процесуального кодексу єдиним способом отримання вказаної інформації є тимчасовий доступ до документів банківської установи, що повертає нас до описаної вище проблеми.

Відповідно до ст. 170 КПК України одним із завдань арешту майна є збереження речових доказів. Натомість «високі стандарти доказування» необхідності його застосування не дозволяють використати вказаний інститут на початкових етапах розслідування.

Варто відзначити що накладення арешту на майно є не єдиною правомірною підставою обмеження майнових прав особи. Так, позбавлення можливості приховати майно шляхом його вилучення можливе також під час проведення огляду та обшуку із подальшим обов'язковим зверненням із клопотанням про накладення арешту [5]. Проте аналогічна процедура під час досудового розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних із безготівковими операціями застосована бути не може з

підстав того, що як обґрунтовано зазначає Є. В. Дехтярьов безготівкові кошти не є індивідуалізованими матеріальними об'єктами, відповідно режим поводження з ними не може бути аналогічним тому, який запроваджений до речових доказів [6; 123]. Тобто, в ході проведення згаданих слідчих дій (обшуку та огляду) слідчий позбавлений можливості фізично отримати доступ до безготівкових коштів, чим забезпечити їх збереження до моменту розгляду клопотання про арешт слідчим суддею, чи будь-яким іншим чином обмежити їх подальший рух.

Водночас значно прогресивніші положення, що сприяють забезпеченню поновленню прав потерпілих, містяться у галузевих нормативно правових актах, що регламентуються функціонування системи електронних платежів. Так, відповідно до Постанови правління Національного банку України «Про здійснення операцій з використанням електронних платіжних засобів» емітент наділений правом прийняти рішення про зупинення здійснення операцій із використанням певного електронного платіжного засобу, а також правом вилучення електронного платіжного засобу за наявності обставин, що можуть свідчити про незаконне використання електронного платіжного засобу та/або його реквізитів. Повноваженнями щодо зупинення операцій наділена також Державна служба фінансового моніторингу України щодо операцій визначений ст. 15, 16 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». Визначально, що одним із видів операцій за якими може бути прийнято таке рішення є фінансові операції із зарахування чи списання коштів, що відбуваються в результаті дій, які містять ознаки вчинення злочину, визначеного Кримінальним кодексом України. З огляду на це доволі непослідовною видається позиція законодавця в частині не наділення процесуальними повноваженнями щодо зупинення безготівкових операцій органів досудового розслідування.

Проведений аналіз свідчить про те, що передбачені чинним КПК України засоби забезпечення кримінального провадження в силу інертності процедури застосування не дозволяють попереджувати негативні наслідки вчинення злочинів із використанням безготівкових операцій. Пріоритетне місце у вирішенні проблем ефективності розслідування займає озброєння органів розслідування та правосуддя сучасними методами та засобами пошуку істини в її кримінально-правовому розумінні.

Список літератури:

1. Ринок платіжних карток та платіжної інфраструктури у 2017 році: Інформаційні матеріали [Електронний ресурс]: Загальні показники розвитку ринку платіжних карток в Україні // Національний банк України. Офіційне інтернет представництво. – режим доступу: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=64288329>.
2. Подковський О.А. Тимчасовий доступ до речей документів за новим КПК: проблеми і шляхи їх вирішення / О. Подковський // Слово національної школи суддів України. – 2013. – № 3 (4). – С. 53–63.
3. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07 грудня 2000 р. № 2121-III / офіційний сайт ВР України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

4. Степанюк Р.Л. Особливості взаємодії при розслідуванні злочинів у банківській сфері України / Степанюк Р.Л. // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2007. – № 36.– С. 64–69.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI \ офіційний сайт ВР України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
6. Дегтярьов Є.В. Накладення арешту на поточні банківські рахунки юридичних осіб: проблеми кримінальної процесуальної регламентації/ Дегтярьов Є.В. // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ.– 2013. – № 1. – С. 120-127.